

Національний лісотехнічний
університет України

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Збірник наукових праць

*За загальною редакцією
члена-кореспондента НАН України, професора В. С. Загорського
та професора А. В. Ліпенцева*

Засновано в 2002 р.

Випуск 3/4 (76/77)

Львів
НЛТУ України
2023

УДК 352(082)

Е 90

ISSN 2070-4011 (print)

ISSN 2786-6580 (online)

Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 3/4 (76/77) / за заг. ред. чл.-кор. НАН України, проф. В. С. Загорського, проф. А. В. Ліпенцева. Львів : НЛТУ України, 2023. 86 с. DOI : <https://doi.org/10.36930/5076>

Висвітлено науково-практичні підходи, міркування та результати науково-практичних досліджень, що стосуються державного управління та його ефективності, державної служби і місцевого самоврядування. Розглянуто економічні та історичні проблеми державотворення, питання управління системою охорони здоров'я.

Для працівників органів державного управління та місцевого самоврядування, громадських організацій і об'єднань, науковців, усіх, хто цікавиться проблематикою державної служби, державного управління та місцевого самоврядування.

Рекомендовано до друку вченою радою НЛТУ України (протокол № 12 від 21.12.2023 р.).

Видання внесене до Переліку наукових фахових видань України (Наказ МОН України № 1643 від 28.12.2019 р.). Категорія "Б".

Галузі науки: економічні; державне управління; технічні науки. **Спеціальності:** 051 Економіка; 072 Фінанси, банківська справа та страхування; 073 Менеджмент; 075 Маркетинг; 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; 232 Соціальне забезпечення; 281 Публічне управління та адміністрування; 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності).

Відповідальний за випуск *В. С. Гураков*
Літературний редактор *А. Ф. Павлишин*
Англомовний редактор *Т. П. Дяк*
Коректори *О. П. Лаврова, Ю. З. Некига*

Адреса редакції

79057, м. Львів-57, вул. Ген. Чупринки, 103, НЛТУ України
Тел.: (097) 29 19 111; **Email:** epa@nltu.edu.ua; **www:** <https://epa.nltu.edu.ua>

Ukrainian National Forestry University

EFFICIENCY OF PUBLIC ADMINISTRATION

Collection of Academic Papers

*Edited by Corresponding Member of the NAS of Ukraine Professor V. Zahorskyi,
Professor A. Lipentsev*

Founded in 2002

Volume 3/4 (76/77)

**Lviv
UNFU
2023**

UDC 352(082)

E 90

ISSN 2070-4011 (print)

ISSN 2786-6580 (online)

Efficiency of public administration : collection of academic papers. Issue 3/4 (76/77) / ed. by Corresponding Member of the NAS of Ukraine, Professor V. Zahorskyi, Professor A. Lipentsev. Lviv : UNFU, 2023. 86 p. DOI : <https://doi.org/10.36930/5076>

The scientific and practical approaches, different points of view and the results of scientific and practical researches concerning public administration and its efficiency, public service and local government are given. Economic and historical problems of state formation, issues of the health care system management are considered. It is intended to be used by employees of public authorities, local government bodies, non-government organizations and associations, scientists, everyone interested in public service, public administration and local government issues.

The Bulletin is recommended for publication by the Academic Council of the Ukrainian National Forestry University (*meeting minutes from December 21, 2023, No 12*).

The publication is included in the List of Scientific Professional Editions of Ukraine (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 1643 of 28.12.2019). Category "B".

Fields of science: Economics; Public administration; Technical sciences. ***Specialties:*** 051 Economics; 072 Finance, Banking and Insurance; 073 Management; 075 Marketing; 076 Entrepreneurship, Trade and Stock Exchange Activity; 232 Social Security; 281 Public Administration; 256 National security (*by separate spheres of provision and types of activity*).

Publishing Address

79057, Ukraine, Lviv, Gen. Chuprynyky, 134 str., UNFU

Tel.: (097) 29 19 111; **Email:** epa@nltu.edu.ua; **www:** <https://epa.nltu.edu.ua>

Редакційна колегія

Головний редактор

Загорський Володимир Степанович, *д-р екон. наук, проф., член-кор. НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії економічних наук України; ректор, Національний лісотехнічний університет України (Україна)*

Заступник головного редактора

Ліпенцев Андрій Вікторович, *канд. екон. наук, проф., заслужений працівник освіти України; Національний лісотехнічний університет України (Україна)*

Члени редколегії

Акімов Олександр Олексійович, *д-р наук з державного управління, проф., заслужений економіст України; Національна служба посередництва і примирення, Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика (Україна)*

Акімова Людмила Миколаївна, *д-р наук з державного управління, проф., заслужений працівник освіти України; Національне агентство з кваліфікацій; Національний університет водного господарства та природокористування (Україна)*

Алюшина Наталія Олександрівна, *канд. псих. наук, доц.; Національне агентство України з питань державної служби (Україна)*

Бенковська Дарія, *д-р юридичних наук; Інститут національної безпеки Академії Поморської в Слупську, Поморське відділення Центру Прав людини (Польща)*

Бондарчук Марія Костянтинівна, *д-р екон. наук, проф.; Інститут економіки і менеджменту Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)*

Борковські Мірослав, *д-р права, професор; Гданська Вища школа, м. Гданськ (Республіка Польща)*

Бунік Микола Зиновійович, *канд. політ. наук, доц.; Інститут державного управління Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)*

Гавкалова Наталія Леонідівна, *д-р екон. наук, проф., заслужений економіст України; Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Україна)*

Гарасим Петро Миколайович, *д-р екон. наук, проф.; Національний лісотехнічний університет України (Україна)*

Дегтярьова Ія Олександрівна, *д-р наук з державного управління, проф.; Навчально-науковий інститут менеджменту та психології Університету менеджменту освіти НАПН України (Україна)*

Дзяна Галина Олексіївна, *канд. наук з державного управління, доц.; Інститут державного управління Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)*

Канавець Марина Володимирівна, *директор центру адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, канд. наук з державного управління, доцент кафедри державного управління Київського національного університету ім. Т. Шевченка (Україна)*

Калашник Надія Сергіївна, *д-р наук з державного управління, професор; Національний лісотехнічний університет України (Україна)*

Каляєв Анатолій Олександрович, *д-р наук з державного управління, доц.; Інститут морально-психологічного забезпечення військ Національної академії сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного (Україна)*

Канавець Марина, *директор Центру адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, доцент кафедри державного управління Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Україна)*

Карпенко Олександр Валентинович, *д-р наук з державного управління, доц.; Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)*

Красівський Орест Якубович, *д-р істор. наук, проф.; Інститут державного управління Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)*

Лихач Юлія Юріївна, *канд. наук з державного управління, директор Вищої школи публічного управління (Україна);*

Любк Клаудія, *д-р, проф., Вища школа публічного управління та права федеральної землі Саксонія (Німеччина)*

Матвійшин Євген Григорович, *д-р екон. наук, доц.; Інститут державного управління Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)*

Мігус Ірина Петрівна, *д-р екон. наук, проф.; Науковий центр інноваційних досліджень (Естонія)*

Новак-Каляєва Лариса Миколаївна, *д-р наук з державного управління, проф.; Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України (Україна)*

Пилипенко Любомир Миколайович, *д-р екон. наук, доц.; Інститут економіки і менеджменту, Інститут адміністрування та післядипломної освіти Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)*

Подольчак Назар Юрійович, *д-р екон. наук, проф.; Інститут адміністрування та післядипломної освіти Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)*

Руденко Ольга Мстиславівна, *д-р наук з державного управління, проф.; Національний університет "Чернігівська політехніка" (Україна)*

Сандіп Кумар Гупта, *д-р філософії, Sharda University (Індія)*

Саханенко Сергій Єгорович, *д-р наук з державного управління, проф.; Державний університет "Одеська політехніка" (Україна)*

Седлачек-Швед Александр, *проф. Гуманітарно-Природничого університету ім. Яна Длугоша в Ченстохові (Польща)*

Сердар Вурал Уйгун, *д-р філософії, доц., факультет економіки та адміністративних наук, Університет Невшехір Хачі Бекташ Велі (Туреччина)*

Сіка Едгардо, *д-р екон. проф. кафедри економіки, менеджменту та території, Університет Фоджа (Італія)*

Станасюк Наталія Степанівна, *д-р екон. наук, проф.; Інститут економіки і менеджменту Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)*

Стрбан Грега, *д-р юр. наук, проф. (Словенія)*

Суріна Ірина Анатоліївна, *д-р соціол. наук, проф.; Поморська Академія в Слупську (Польща)*

Тертичка Валерій Володимирович, *д-р з наук державного управління, проф.; Києво-Могилянська школа врядування імені Андрія Мелешевича Національного університету "Києво-Могилянська Академія" (Україна)*

Томаш Міхальський, *д-р геогр. наук, доц.; Гданський університет (Польща)*

Фарук Ахмад Аль Аззам, *д-р філос. (право), проф., асист. кафедри приватного права, юридичний коледж Університету Джада-ра (Йорданія)*

Франке Хольгер, *д-р філос.; Інститут державного управління поліції та права землі Мекленбург – Передня Померанія (Німеччина)*

Черв Ярослав, *д-р наук, проф.; Університет Яна Кохановського (Польща)*

Якімцов Віктор Вікторович, *д-р екон. наук, проф.; Національний лісотехнічний університет України (Україна)*

Editorial Board

Chief of the Editorial Board

Zahorskyi Volodymyr, D.Sc. (in Economics), Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Honored Worker of Science and Technology, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine; Rector of the National Forestry University of Ukraine (Ukraine)

Deputy Chairman of the Editorial Board

Lipentsev Andrii, PhD (in Economics), Professor, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, Honored Worker of Education of Ukraine, National Forestry University of Ukraine (Ukraine)

Editorial board members

Akimov Oleksandr, D.Sc. (in Public Administration), Professor, Honored economist of Ukraine, Head of the Legal Support Department of the National Mediation and Conciliation Service, Professor of the Department of Healthcare Management and Public Administration, Shupyk National Healthcare University of Ukraine (Ukraine)

Akimova Liudmyla, D.Sc. (in Public Administration), Professor, Honored Worker of Education of Ukraine, Deputy Chairman of the National Agency of Qualifications; Professor of the Department of Labor Resources and Entrepreneurship, National University of Water and Environmental Engineering (Ukraine)

Aliushyna Nataliia, Candidate of Psychological Sciences, National Agency of Ukraine on Civil Service (Ukraine)

Bińkowska Daria, DPhd in law, adjunct, Institute of National Defence, Pomeranian University Słupsk, Chairman of the board of Pomeranian Center of Human Rights (Poland)

Bondarchuk Mariia, D.Sc. (in Economics), Lviv Polytechnic National University, Department of Finance (Ukraine)

Borkowski Mirosław, D.Sc. (in Law), Professor at Gdansk Higher School, Gdansk (Republic of Poland)

Bunyk Mykola Zynoviyovych, PhD in Political Sciences, Associated Professor, Lviv Polytechnic National University, Institute of Public Administration (Ukraine)

Havkalova Nataliia, D.Sc. (in Economics), Professor, Head of Public Administration and Regional Economy Department, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (Ukraine)

Garasyim Petro, D.Sc. (in Economics), Professor, Ukrainian National Forestry University (Ukraine)

Dehtiarova Iia, D.Sc. (in Public Administration), Professor, State Institution of Higher Education «University of educational management», National Academy of Educational Sciences of Ukraine, professor of the Department of public administration and project management (Ukraine)

Dzyana Halyna, PhD (in Public Administration), Associate Professor, Associate Professor at the Department of Public Administration and Public Service of Institute of Public Administration Lviv Polytechnic National University (Ukraine)

Kalashnyk Nadiia, D.Sc. (in Public Administration), Professor, National Forestry University of Ukraine (Ukraine)

Kalyayev Anatoliy, D.Sc. (in Public Administration), Associate Professor, Head of the Department of Humanities, Hetman Petro Sahaidachny National Army Academy (Ukraine)

Kanavets Maryna, Director of the Center for Adaptation of the Civil Service to the Standards of the European Union, Associate Professor of the Department of Public Administration of the Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service of the Taras Shevchenko Kyiv National University (Ukraine)

Karpenko Oleksandr, D.Sc. (in Public Administration), Associate Professor, Chairman of National Economy and Public Administration Department, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Ukraine)

Krasivskyi Orest, D.Sc. (in History), Professor, Educational and Scientific Institute of Public Administration of Lviv Polytechnic National University (Ukraine)

Lykhach Yuliia Yuriivna, PhD in Public Administration, director of High School of Public Governance (Ukraine);

Liubk Claudia, D.Sc., Professor, Saxony Institute for Public Administration and Law (Germany)

Matviishyn Yevhen, D.Sc. (in Economics), Associate Professor, Lviv Polytechnic National University (Ukraine)

Mihus Iryna, D.Sc. (in Economics), Professor, Scientific Center of Innovative Researches (Estonia)

Novak-Kalyayeva Larysa, D.Sc. (in Public Administration), Professor, Ukrainian State Employment Service Training Institute (Ukraine)

Pylypenko Liubomyr, D.Sc. (in Economics), Lviv Polytechnic National University, Director of Institute of Administration and Postgraduate Education (Ukraine)

Podolchak Nazar, D.Sc. (in Economics), Professor, Head of the Department of Administrative and Financial Management of the Institute of Administration and Postgraduate Education, Lviv Polytechnic National University (Ukraine)

Rudenko Olha, D.Sc. (in Public Administration), Professor, Department of Public Administration and Management of Organizations, Cherkiv National University of Technology (Ukraine)

Sandip Kumar Gupta, PhD, Sharda University (India)

Sakhanienko Sierhieï, Doctor habilitatus (in Public Administration), Odesa Polytechnic University (Ukraine)

Siedlaczek-Szwed Aleksandra, D.Sc. (in social sciences), Jan Długosz University in Częstochowa (Poland)

Serdar Vural Uygun, Ph.D., Associate Professor, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University (Turkey)

Sica Edgardo, D.Sc. (in Economics), Professor, University of Foggia (Italy)

Stanasiuk Nataliia, D.Sc. (in Economics), Professor, Lviv Polytechnic National University (Ukraine)

Strban Grega, D.Sc. (in Law), Professor (Slovenia)

Surina Iryna, D.Sc. (in Sociology), Professor, Pomeranian University in Słupsk, Department of Sociology and Political Sciences

Tertychka Valerii, D.Sc. (public Administration), Professor, Head of the Andriy Meleshevykh Kyiv-Mohyla School of Governance, National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Ukraine)

Tomasz Michalski, Habilitated doctor of geography, associate professor, University of Gdańsk (Poland)

Farouq Ahmad Al Azzam, Ph.D. (in Law), Professor, Assistant Professor of Private Law Department, College of Law, Jadara University (Jordan)

Franke Holger, D.Sc., Associate Professor of the Department of General Management of the Institute for Public Administration, Police and Justice in Mecklenburg-Western Pomerania (Germany)

Czerw Jarosław, PhD, Professor, Faculty of Law and Social Sciences, Kielce (Poland)

Yakimtsov Viktor, D.Sc. (in Economics), Professor, Ukrainian National Forestry University (Ukraine)

ЗМІСТ

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ.....	9
<i>В. С. Загорський, Б. М. Кисіль</i> ПРОБЛЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ	11
<i>Л. М. Акімова, К. М. Майстренко, О. О. Акімов</i> ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ДЛЯ ДІТЕЙ-СИРИТ В УКРАЇНІ	19
<i>В. В. Оліярник, О. О. Романовський</i> ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМАНДНОЇ РОБОТИ В УПРАВЛІННІ ПРОЄКТАМИ	23
<i>М. Й. Малачинська</i> УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ ЩОДО ПРОМОЦІЇ ПІДТРИМКИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я МАТЕРІВ ТА ДІТЕЙ.....	28
<i>О. О. Вінниченко</i> СУТНІСТЬ І ПОНЯТТЯ ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ ЛОБІЗМУ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	33
<i>Г. А. Миронович</i> ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ НА ПРИКЛАДІ РЕАЛІЗАЦІЇ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	40
<i>Н. П. Підбережчик</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНО- КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	45
<i>М. П. Циганин</i> ІНСТИТУЦІЙНА ПІДТРИМКА СУБ'ЄКТІВ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	50
<i>М. В. Юкало</i> ІННОВАЦІЇ У ПРАВОВОМУ МЕХАНІЗМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНО- ПРИВАТНИМ ПАРТНЕРСТВОМ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ	57
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА.....	62
<i>А. О. Каляєв, П. В. Козут</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИВАТНИХ ВОЄННИХ (ОХОРОННИХ) КОМПАНІЙ	63
<i>Д. О. Грицишен, А. П. Дикий, В. М. Бутузов, В. С. Цимбалюк</i> МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ	70
ЕКОНОМІКА	77
<i>Є. Г. Матвійшин, В. Ю. Пилипенко</i> ОЦІНЮВАННЯ ГРУПОВИХ КРЕАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПІДРОЗДІЛІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗА ЇХ АКТИВНІСТЮ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	79

CONTENT

PUBLIC ADMINISTRATION	9
<i>V. S. Zahorcrkyi, B. M. Kysil</i> PROBLEMS OF STIMULATING ENTREPRENEURIAL ACTIVITY IN THE CONTEXT OF MILITARY OPERATIONS.....	11
<i>L. M. Akimova, K. M. Maistrenko, O. O. Akimov</i> ASSESSMENT OF THE EFFICIENCY OF STATE PROGRAMS OF SOCIAL SUPPORT FOR ORPHANS IN UKRAINE.....	19
<i>V. V. Oliyarnyk, O. O. Romanovskyy</i> TECHNOLOGICAL FEATURES OF TEAMWORK IN PROJECT MANAGEMENT	23
<i>M. Yo. Malachynska</i> PUBLIC ADMINISTRATIVE DECISIONS REGARDING THE PERINATAL HEALTH CARE PROMOTION	28
<i>O. O. Vinnychenko</i> THE ESSENCE AND CONCEPT OF INSTITUTIONALIZATION OF LOBBYISM IN THE PUBLIC ADMINISTRATION SYSTEM.....	33
<i>H. A. Myronovych</i> INCREASING THE EFFICIENCY OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE SPHERE OF PUBLIC RELATIONS AS AN EXAMPLE OF IMPLEMENTATION IN THE ARMED FORCES OF UKRAINE: PERSPECTIVES AND RECOMMENDATIONS	40
<i>N. P. Pidberezhnyk</i> ORGANIZATIONAL AND LEGAL PRINCIPLES OF THE STATE POLICY OF PROTECTION THE NATIONAL AND CULTURAL HERITAGE OF UKRAINE IN CONDITIONS OF WAR	45
<i>M. P. Tsyhanyn</i> INSTITUTIONAL SUPPORT OF YOUTH POLICY SUBJECTS AT THE LOCAL LEVEL.....	50
<i>M. V. Yukalo</i> PUBLIC ADMINISTRATION LAW MECHANISM INNOVATIONS IN THE FIELD OF HEALTH CARE PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN UKRAINE.....	57
NATIONAL SECURITY	62
<i>A. O. Kalyayev, P. V. Kohut</i> ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC ASPECT OF CREATION AND FUNCTIONING OF PRIVATE MILITARY (SECURITY) COMPANIES.....	63
<i>D. O. Grytsyshen, A. P. Dykyi, V. M. Butuzov, V. S. Tsymbaliuk</i> THE MECHANISM FOR ENSURING INFORMATION SECURITY FOR THE IMPLEMENTATION OF THE STATE POLICY OF PREVENTING AND COMBATING ECONOMIC CRIME	70
ECONOMICS	77
<i>Ye. H. Matviishyn, V. Yu. Pylypenko</i> ASSESSMENT OF GROUP CREATIVE COMPETENCIES OF THE ORGANIZATION'S DIVISIONS BASED ON THEIR ACTIVITY IN SOCIAL NETWORKS.....	79

Л. М. Акімова¹, К. М. Майстренко², О. О. Акімов²

¹ Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне, Україна

² Міжрегіональна академія управління персоналом, м. Київ, Україна

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ДЛЯ ДІТЕЙ-СИРИТ В УКРАЇНІ

Здійснено дослідження та аналізу програм державних соціальних гарантій для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з метою оцінення їхньої ефективності та областей для потенційного удосконалення. Обговорено ключові аспекти цих програм, включаючи фінансові виплати, доступ до освіти та медичних послуг, житлові ініціативи, правову підтримку, та механізми підтримки після виходу з інтернатних закладів. Незважаючи на наявність широкого спектра ініціатив, виявлено області, які потребують удосконалення, зокрема у забезпеченні більшої інтегрованості послуг, підвищенні якості освітніх та медичних послуг, та зміцненні підтримки в перехідний період після інтернату. Наголошено на критичній ролі цих програм у забезпеченні необхідної підтримки цільових груп, спрямованої на їхній повноцінний розвиток та соціалізацію, а також сформульовано рекомендації щодо оптимізації існуючих механізмів державних соціальних гарантій. З'ясовано, що потрібен системний підхід до вирішення проблем дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, вказуючи на важливість поєднання різних видів підтримки для забезпечення їхнього фізичного, психологічного, освітнього та соціального благополуччя. Акцентовано увагу на потребі постійного моніторингу та оцінення цих програм з метою своєчасного виявлення та усунення недоліків, а також адаптації до змінюваних потреб суспільства та цільових груп. Встановлено, що потрібен більш активний внесок з боку уряду, неприбуткових організацій та місцевих громад у поліпшення та розширення програм соціального захисту, з метою забезпечення умов для того, щоб кожна дитина могла вести достойне життя та мати перспективне майбутнє.

Ключові слова: соціальні програми, діти-сироти, інтегрований підхід, захист прав, ефективність.

Вступ

Постановка проблеми. Проблема дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, є багатогранною і потребує комплексного та інтегрованого підходу. Перед дітьми постають з численні виклики, зокрема обмежений доступ до якісної освіти, здоров'я, стабільного житла та соціальних послуг, які сприяють їх повноцінній інтеграції в суспільство. Без належної підтримки вони ризикують залишитися на периферії суспільства, з обмеженими можливостями для особистісного та професійного розвитку.

Однією з ключових проблем є відсутність цілісної системи підтримки, що адресує усі потреби дитини. Часто програми соціальної підтримки фокусуються на ізольованих аспектах добробуту, не забезпечуючи координованого підходу, що враховує різні грані життя дитини. Також недостатньо уваги приділяють періоду після виходу з інтернатних установ, коли молодь особливо вразлива та потребує додаткової підтримки для соціалі-

зації, навчання, забезпечення житлом і знаходження роботи.

Мета дослідження – провести глибокий аналіз та оцінення існуючих програм державних соціальних гарантій, призначених для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремі аспекти проблеми ролі оцінення ефективності державних програм соціальної підтримки для дітей-сиріт в Україні досліджували такі науковці, як: Г. Голубчик, Т. Тищенко, А. Дакал, Л. Лабенська, В. Савич, С. Роєнко та інші.

Результати дослідження та їх обговорення

Виклад основного матеріалу дослідження. Наразі в нашій країні, державна соціальна підтримка для дітей-сиріт забезпечується через різні програми, які орієнтовані на захист їх прав та інтересів, забезпечення належних умов для життя, навчання та розвитку. Проте ефективність цих програм часто залишається під великим

Інформація про авторів:

Акімова Людмила Миколаївна, д-р наук з державного управління, професор, Заслужений працівник освіти України, кафедра трудових ресурсів і підприємництва. Email: l_akimova@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-2747-2775>

Майстренко Катерина Миколаївна, канд. наук з державного управління, доцент, кафедра публічного адміністрування. Email: kate.maistr@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0001-8586-9271>

Акімов Олександр Олексійович, д-р наук з державного управління, професор, Заслужений економіст України, кафедра публічного адміністрування. Email: 1970aaa@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-9557-2276>

Цитування за ДСТУ: Акімова Л. М., Майстренко К. М., Акімов О. О. Оцінка ефективності державних програм соціальної підтримки для дітей-сиріт в Україні. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. Вип. 3/4(76/77). Львів: НЛТУ України, 2023. С. 19–22.

Citation APA: Akimova, L. M., Maistrenko, K. M., & Akimov, O. O. (2023). Assessment of the efficiency of state programs of social support for orphans in Ukraine. *Efficiency of public administration*, 3/4(76/77), 19–22. <https://doi.org/10.36930/507602>

питанням, оскільки не завжди досягаються очікувані результати, а деякі діти продовжують залишатися на периферії суспільного життя.

Варто наголосити, що питанню соціальної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, належить особливе місце у державній політиці. Ситуація з дитячою бідністю та соціальним сирітством є викликом не лише для суспільства загалом, але й для держави, що прагне забезпечити кожній дитині права та можливості для повноцінного розвитку. Утім, глобальні соціально-економічні виклики, які постали у минулі десятиліття, зумовили необхідність більш системного та комплексного підходу до організації державної підтримки найбільш вразливих верств населення, зокрема дітей-сиріт [16].

Розуміння вагомості цього виклику спонукало український уряд до розроблення та впровадження різноманітних програм, які мають за мету не лише забезпечення базових потреб таких дітей, але й створення умов для їхньої соціальної адаптації, освіти та інтеграції у суспільство. Кожна із цих програм розроблена з урахуванням конкретних потреб дитини та спрямована на формування здорового основи для її майбутнього.

Варто розглянути ключові державні програми та ініціативи, що функціонують в Україні з метою підтримки дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах.

Програми державних соціальних гарантій створені з метою забезпечення базових соціальних прав та потреб дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Вони реалізуються через різні механізми та інструменти, основними з яких є:

- *щомісячні грошові виплати*: держава забезпечує регулярні виплати на утримання та розвиток дитини. Обсяг таких виплат залежить від віку дитини та інших обставин (наприклад, наявності інвалідності);
- *компенсації за житло*: дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, надається пільгове житло або компенсації за оренду житла. Вони мають пріоритет

Таблиця. Програма соціального опікування та виховання для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Компонент програми	Опис
Прийомні сім'ї	надання дому для дітей, які не можуть жити з біологічними сім'ями. Підтримка, навчання та стабільне оточення забезпечуються прийомними батьками, які проходять спеціальну підготовку
Дитячі будинки сімейного типу	менші, більш сімейно-орієнтовані установи, що забезпечують стабільне та підтримуюче середовище. Вихователі виступають у ролі замісних батьків
Підтримка розвитку	доступ до психотерапії, освітніх ресурсів, дозвіллевих активностей, програм саморозвитку та соціалізації. Зосередження на індивідуальних потребах для забезпечення емоційного, соціального, та освітнього розвитку
Після опікування	підтримка молоді, яка виходить з системи опікування; допомога у навчанні, знаходженні роботи, житла та інших аспектах переходу до самостійного життя

Примітка: таблицю модифіковано.

Отже, ефективні програми соціального опікування та виховання розробляють з урахуванням індивідуальних потреб кожної дитини, їхніх інтересів, талантів, а також будь-яких спеціальних потреб, з метою забезпечити найкращі можливості для здорового розвитку та щасливого майбутнього.

Доречно наголосити, що освітні програми для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, спрямовані на забезпечення рівних можливостей та доступу до якісної освіти, що може допомогти їм успішно інтегруватися в суспільство та ринок праці в майбутньому.

Держава або благодійні організації можуть покривати витрати на навчання в загальноосвітніх школах, коледжах або університетах, зокрема – на забезпечення

щодо отримання житла в державних та комунальних програмах;

- *компенсації за комунальні послуги*: щоб полегшити фінансове навантаження на дитину, держава забезпечує часткове або повне відшкодування вартості комунальних послуг;
- *стипендії для студентів*: дітям-сиротам, які продовжують свою освіту у професійних або вищих навчальних закладах, надається місячна стипендія. Розмір такої стипендії зазвичай вищий за стандартний для інших студентів;
- *соціальні послуги*: крім грошових виплат, діти можуть отримувати доступ до різних соціальних служб, таких як психологічна підтримка, курси професійної орієнтації [9, с. 59-65].

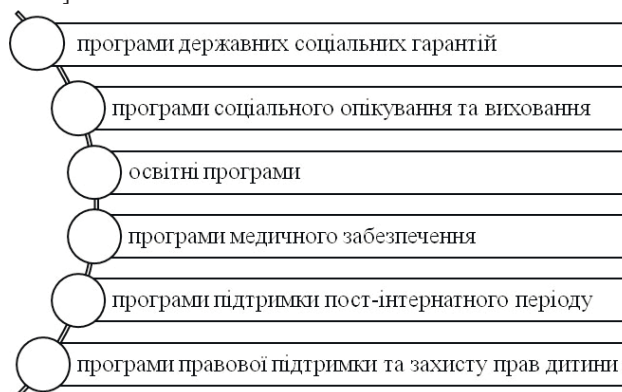

Рисунок. Державні програми і ініціативи, спрямовані на соціальну підтримку дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Примітка: складено та узагальнено на основі аналізу джерела [12, с.118-122].

Як вважає С. Роечко [14], програми соціального опікування та виховання мають велике значення для дітей, які були позбавлені батьківського піклування. Ці програми намагаються надати стабільне та підтримуюче середовище, яке може замінити традиційне сімейне виховання.

необхідних навчальних матеріалів, таких як книги, форма, електроніка для навчання тощо. Особливу увагу приділяють соціалізації дітей, розвитку їхніх комунікативних навичок та адаптації до шкільного життя, зокрема – психологічній підтримці, груповій активності, екскурсіям та іншим заходам, які сприяють соціальному розвитку [4; 6].

Варто додати, що ці програми допомагають підліткам розуміти свої інтереси та потенційні кар'єрні шляхи, а також забезпечують тренінги, стажування або професійні курси для розвитку конкретних навичок. Професійні консультанти або наставники можуть співпрацювати з дітьми, допомагаючи їм у плануванні кар'єри та виборі освітнього шляху. Врахування специфічних потреб кожної дитини, особливо тих, хто має особливі

освітні потреби або важкі життєві обставини. Це може включати індивідуальні навчальні плани, наставництво або спеціальні освітні послуги, надання стипендій, грантів або інших фінансових стимулів для заохочення навчання та винагороди за академічні досягнення [10; 11]. Це може також сприяти відвідуванню вищих навчальних закладів або участі у спеціалізованих програмах. Надання доступу до психологів, терапевтів, груп самопомоги, які можуть допомогти дітям обробляти травми, стрес та інші психологічні виклики, пов'язані з відсутністю батьківського піклування [15].

Ці програми розроблені таким чином, щоб забезпечити дітям, що опинились у складних життєвих обставинах, можливості для особистісного та професійного розвитку, яких вони б не мали в інших умовах.

Доцільно зазначити, що на погляд вітчизняних вчених Л. Лабенського та В. Савича [12, с.118-122], програми медичного забезпечення для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, є критично важливими, оскільки вони забезпечують основні медичні послуги цій уразливій категорії населення. Діти мають право на широкий спектр медичних послуг без будь-якої оплати, включаючи первинну медико-санітарну допомогу, спеціалізовані консультації, лабораторні тести, медичне обстеження, ліки та хірургічні втручання тощо.

Здійснюються періодичні медичні огляди для моніторингу здоров'я дітей, раннього виявлення та лікування можливих захворювань або медичних станів. Щеплення проводять відповідно до національного календаря вакцинації для запобігання захворюванням, яким можна запобігти вакцинацією. У разі необхідності діти можуть отримати повний спектр медичних послуг у стаціонарі або вдома, включаючи невідкладну допомогу, планові операції, реабілітаційні послуги тощо. Оскільки багато дітей, позбавлених батьківського піклування, можуть мати травматичний досвід, вони також мають доступ до психологів і психіатрів для оцінення та лікування можливих психічних розладів [5; 7]. Для дітей з особливими потребами або хронічними захворюваннями можуть бути доступні спеціалізовані програми догляду та лікування, які спрямовані на покращення якості їхнього життя.

Отже, ці програми спрямовані на те, щоб гарантувати, що діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, отримують необхідний рівень медичної допомоги, який є відповідним для їхнього віку та стану здоров'я.

Окремо варто зазначити, що програми підтримки пост-інтернатного періоду створені, щоб допомогти молодим людям, які вийшли з системи інтернатних установ (дитячих будинків), адаптуватися до самостійного життя. Ось деякі аспекти цих програм:

- *соціалізація*: ці програми надають молоді навички міжособистісного спілкування та інші соціальні навички, необхідні для повноцінного життя у суспільстві. Це, зокрема, тренінги з комунікації, розвитку емоційного інтелекту, а також курси з підвищення самооцінки та самовпевненості;
- *освіта та професійна підготовка*: молодим людям пропонують різноманітні освітні програми, включаючи професійну підготовку та курси, щоб допомогти знайти стабільну роботу та побудувати кар'єру. Допомога також може надаватися у формі консультацій з планування кар'єри та пошуку роботи;
- *підтримка з житлом*: оскільки виходячи з дитячих будинків, не всі мають місце для життя, ці програми можуть забезпечити тимчасове житло, а також допомогу в отриманні

постійного місця проживання. Для цього надають фінансові субсидії на оренду квартири або допомогу в отриманні власного житла;

- *психологічна підтримка*: багато хто з молоді, що виходять з дитячих будинків, можуть мати психологічні проблеми через пережиті травми. Програми підтримки надають доступ до психологів та терапевтів, які можуть допомогти їх подолати;
- *юридична та фінансова консультація*: ці молоді люди часто потребують допомоги у навігації складними юридичними та фінансовими питаннями, зокрема щодо управління особистими фінансами, законодавства про працю, права орендарів тощо [15].

Кожна з цих ініціатив важлива для того, щоб молоді люди, які залишили дитячі будинки, мали ресурси та підтримку, необхідні для успішної адаптації до самостійного життя та продуктивної участі у суспільстві.

Варто наголосити, що програми правової підтримки та захисту прав дитини є важливою частиною соціальної системи допомоги, яка спрямована на оборону та підтримку дітей-сиріт або дітей, які опинились без піклування батьків [1; 2]. Ці програми забезпечують дітям доступ до правових ресурсів та захисту, які можуть бути недоступними для інших груп населення.

Крім цього, що надання безкоштовних консультацій з правових питань, таких як права на спадщину, особисті документи, доступ до освіти та медичного обслуговування, а також представництво в суді. Юридична підтримка та представництво дітей у правових справах, включаючи сімейні спори, опіку та піклування, та зловживання або знущання. Спостереження за ситуаціями, де можуть порушуватися права дитини, і реагування на такі випадки, включаючи негайні заходи для захисту дитини від насильства, експлуатації або зловживань.

Важливими є організація семінарів, тренінгів та надання інформаційних матеріалів для поширення знань серед дітей та підлітків про їхні права та про те, як їх захистити, допомога дітям у взаємодії з різними державними органами та установами, наприклад, під час оформлення документів, отриманні соціальних виплат тощо [3], здійснення тиску на політичний рівень для поліпшення законодавства та політик, що стосуються дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також підвищення свідомості суспільства щодо цих питань [13].

Крім того, ці ініціативи, програми правової підтримки та захисту прав дитини сприяють тому, щоб діти-сироти та ті, хто позбавлений батьківського піклування, мали потрібні ресурси для захисту своїх прав та інтересів.

Отже, на основі досліджених аспектів програм державних соціальних гарантій для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, можна дійти висновку, що хоча вже існує широкий спектр ініціатив та служб, призначених для захисту та підтримки цієї вразливої категорії населення, не варто зупинятися на досягнутому.

Висновок

Отже, проаналізувавши зазначене, можна дійти висновку, що програми державних соціальних гарантій відіграють критично важливу роль у захисті та підтримці дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Через комплексний підхід, який охоплює фінансову підтримку, доступ до освіти, медичного обслуговування, правової допомоги, а також підтримку в пост-інтернатний період, ці програми забезпечують цільові

групи необхідними ресурсами та можливостями для повноцінного розвитку та соціалізації. Вони не лише відповідають на актуальні потреби цих дітей, але й сприяють формуванню міцного фундаменту для їхнього майбутнього, допомагаючи їм стати незалежними, впевненими у собі громадянами.

Список використаної літератури

1. Sukhova, K., Borodin, Y., Tarasenko, T., & Komarova, K. (2022). Organizational mechanism of state management of social services in territorial communities. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*, 12(1), XXVII, 188-192.
2. Venediktov, V., Boiko, V., Kravchenko, I., & Tyshchenko, O. (2021). European standards of mediation in civil disputes and their implementation in Ukraine: theory and practice. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*, 11(2), XXI, 25-29.
3. Zapara, S., Pronina, O., & Lohvinenko, M. (2021). Legal regulation of the land market: European experience and Ukrainian realities. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*, 11(2), XXI, 18-24.
4. Акімов, О. О. (2014). Психологічні аспекти проявів корупції в державному управлінні. *Державне управління: теорія та практика*, 1, 181-188.
5. Акімов, О. О. (2018). Концепт системогенезу професійної діяльності державних службовців. *Інвестиції: практика та досвід*, 23, 133-138. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2018.23.133>
6. Акімов, О. О. (2018). Функціональні чинники системогенезу професійної діяльності державних службовців. *Інвестиції: практика та досвід*, 24, 68-74. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2018.24.68>
7. Акімов, О. О. (2019). Робастність системи професійної діяльності державних службовців: системогенезний контекст. *Інвестиції: практика та досвід*, 5, 104-109. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.5.104>
8. Голубчик, Г., & Тищенко, Т. (2009). Трансформація системи соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування: організаційно-правові аспекти. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-03\(3\)/09ggdo-pa.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-03(3)/09ggdo-pa.pdf) (дата звернення: 10.10. 2023).
9. Дакал, А. (2016). Державна політика у сфері захисту прав дітей: принципи, завдання та засоби реалізації. *Державне управління та місцеве самоврядування*, 3(30), 59-65.
10. Докієнко, Л. та ін (2011). Інвестиційний менеджмент. Київ: Академвидав, 408 р.
11. Клименко, В. (2015). Фінансовий ринок: навчальний посібник. За ред. Павлова В.І та ін. Київ: "Центр учбової літератури", 358 р.
12. Лабенська, Л. Л., & Савич, В. О. (2018). Права дитини: сучасний стан забезпечення та реалізації в Україні. *Право і суспільство*, 21, 118-122.
13. Пліско, Є., & Тищенко, В. Аналіз сучасного стану соціального захисту дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, 17(2). URL: <http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/259992/256359>
14. Росенко С. (2020). Соціально-правовий захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. *Соціальна робота та соціальна освіта*, 1(4). URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/soc_robota_soc_osvita/2020_4/7.pdf
15. Сьомін О. (2020). Правові засади влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: проблемні питання та напрями вирішення. *Науковий вісник публічного та приватного права*, 5. URL: http://www.nvppp.in.ua/vip/2020/5/tom_1/16.pdf
16. Цибулько, Л. Г., & Ахтирська, К. В. (2019). Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківської опіки, у Бельгії. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*, 1(324). [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2019-1\(324\)-1-138-144](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2019-1(324)-1-138-144)

L. M. Akimova¹, K. M. Maistrenko², O. O. Akimov²

¹ National University of Water and Environmental Engineering, Rivne, Ukraine

² Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv, Ukraine

ASSESSMENT OF THE EFFICIENCY OF STATE PROGRAMS OF SOCIAL SUPPORT FOR ORPHANS IN UKRAINE

The article is devoted to the study and analysis of state social security programs for orphans and children deprived of parental care in order to assess their effectiveness and areas for potential improvement. Key aspects of these programs are discussed, including financial benefits, access to education and health services, housing initiatives, legal support, and post-residential support mechanisms. Despite the presence of a wide range of initiatives, areas that need improvement have been identified, in particular in ensuring greater integration of services, improving the quality of educational and medical services, and strengthening support during the transition period after boarding school. It emphasizes the critical role of these programs in providing the necessary support to target groups, aimed at their full development and socialization, and also formulates recommendations for optimizing the existing mechanisms of state social guarantees. It was found that a systematic approach to solving the problems of children who found themselves in difficult life circumstances is necessary, indicating the importance of combining different types of support to ensure their physical, psychological, educational and social well-being. It is emphasized that attention should be paid to constant monitoring and evaluation of these programs with the aim of timely identification and elimination of shortcomings, as well as adaptation to the changing needs of society and target groups. It is established that there is a need for a more active contribution from the government, non-profit organizations and local communities in the improvement and expansion of social protection programs, in order to ensure the conditions for every child to lead a dignified life and have a promising future.

Keywords: social programs; orphans; integrated approach; protection of rights; efficiency.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
EFFICIENCY OF PUBLIC ADMINISTRATION**

**Збірник наукових праць
Collection of Academic Papers**

**Випуск 3/4 (76/77)
Issue 3/4 (76/77)**

Виходить чотири рази на рік

**Підп. до друку 21.12.23. Формат 60×84/8. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. др. арк. 10. Ум. фарбо-відб. 10,46. Облік.-вид-арк. 10,23. Тираж 100 прим.
Зам. № 21/12/2023**

Видавець: Редакційно-видавничий центр НЛТУ України
79057, м. Львів, вул. Генерала Чупринки, 103
Тел.: (068) 21 81 664

Email: epa@nltu.edu.ua <https://www.epa.nltu.edu.ua>

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції
(Серія ДК, № 7624 від 24.06.2022 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
(Серія КВ № 25087-15027ПП від 21.01.2022 р.)